

ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

РОМАНЕНКО Оксана Василівна

УДК: 371.134:373.5:001.73(44)

РЕФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ СЕРЕДНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ФРАНЦІЇ

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Луганськ – 2007

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Криворізькому державному педагогічному університеті, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор
Скидан Сергій Олександрович,
Криворізький економічний інститут
Державного вищого навчального закладу
„Київський Національний економічний
університет ім. В.Гетьмана”,
завідувач кафедри української та іноземних мов.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
Ваховський Леонід Цезаревич,
Луганський національний педагогічний університет
імені Тараса Шевченка,
декан історичного факультету;

кандидат педагогічних наук, доцент
Зязюн Лариса Іванівна,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка, Інститут філології,
доцент кафедри романських мов.

Провідна установа: Південноукраїнський державний
педагогічний університет
ім. К.Д.Ушинського (м. Одеса),
кафедра педагогіки,
Міністерство освіти і науки України.

Захист відбудеться „___” _____ 2007 року о ___ годині
на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 29.053.01 у Луганському
національному педагогічному університеті імені Тараса Шевченка за
адресою: 91011, м. Луганськ, вул. Оборонна, 2.

З дисертацією можна ознайомитись в бібліотеці Луганського
національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка (91011,
м. Луганськ, вул. Оборонна, 2).

Автореферат розісланий „___” березня 2007 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

 Л.Л.Бутенко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. На сучасному етапі становлення України як незалежної демократичної європейської держави з ринковою економікою значно актуалізується проблема перебудови її освіти. В умовах соціально-економічних перетворень у нашому суспільстві, прагнення України знайти гідне місце серед європейських країн, зробити власні здобутки культурного та духовного життя складовою частиною загальноєвропейської спадщини, особливу роль відіграє входження вітчизняної освіти до європейського освітянського простору. В цьому контексті вивчення досвіду західноєвропейської, зокрема, французької школи є першочерговою потребою для вітчизняної педагогіки.

Підвищення ефективності учительської праці, роль вчителя в сучасному суспільному житті, його обов'язки, умови діяльності та нові функції, проблеми формування вчителів нової генерації є темами численних конференцій на світовому та європейському рівнях. Це також знайшло своє відображення в документах ЮНЕСКО, Ради Європи, Комісії Європейського Союзу з питань освіти, у національних законодавствах та наукових працях. Фундаментальними дослідженнями у галузі європейської освіти стали роботи Х.К.Тедеско, В.Малінсона, Ф.Комба, К.Росса, Ж.Томаса, Ф.Кірстеда, П.Вагнера, Дж.Постера та ін.

Відомі французькі педагоги та державні діячі: А.Ван Зантен, О.Жіскар-д'Естен, Е.Демолен, М.Крозьє, Ф.Луї, А.Селерье досліджують сучасні проблеми французької освіти. Теоретичні та практичні питання педагогічної освіти у Франції розкрито у наукових роботах Р.Абі, М.Альте, Ф.Мерье. Змістовні праці істориків А.Проста, Б.Компаньон, А.Тевенен і М.Васконселлос висвітлюють розвиток системи французької освіти в історичному контексті; соціологічні дослідження М.Дуру-Белла, Морнетта, М.Крозьє, Шапулі та ін. викривають нагальні проблеми сучасної французької школи.

Російські науковці Б.Вульфсон та О.Джуринський присвятили свої дослідження розгляду французьких педагогічних концепцій та їх теоретико-методологічних основ, впливу науково-технічного прогресу на освіту Франції, а також основним напрямом удосконалення освітньої системи західноєвропейських країн. У монографії С.Головка надається детальний аналіз системи вищої освіти країни. У публікаціях М.Володимирової, О.Лисової, Н.Ремізової, В.Шевцова надано загальну характеристику французької освіти в цілому та перспективи її розвитку. Дисертаційне дослідження Л.Ведернікової розкриває проблеми освіти дорослих в системі післядипломної безперервної освіти.

Наукові розробки вітчизняних дослідників стосуються загальних проблем західноєвропейської та, зокрема, французької педагогіки. Л.Пуховська ретельно досліджує професійну підготовку вчителів у Західній Європі; О.Глузман надає системний аналіз педагогічної освіти високорозвинених зарубіжних країн; в тому числі Франції. Роботи К.Корсака присвячені цілям та структурі світової та французької освітніх систем. У дисертаційному дослідженні Н.Лавриченко висвітлюються проблеми професійної орієнтації учнів у системі народної освіти Франції. Дисертаційне дослідження Л.Зязюн розкриває проблеми артистичного виховання в освітній системі країни, О.Бочарова досліджує модернізацію вищої освіти Франції. Окремим аспектам громадянського виховання учнів у французькій освітній системі присвячені дисертаційні дослідження О.Алексєєвої, О.Бажановської і Т.Харченко.

Однак, змістовний аналіз названих праць засвідчує, що проблема професійної підготовки майбутніх учителів середньої школи Франції ще не здобула всебічного аналізу, а питання, пов'язані з реформуванням педагогічної освіти країни в останнє десятиріччя ХХ і на початку ХХІ ст., лише фрагментарно висвітлювались в роботах науковців.

Між тим, на сучасному етапі реформування вітчизняної вищої педагогічної школи виникло суттєве протиріччя між рівнем традиційної професійної підготовки вчителів середньої школи та новими вимогами суспільства, пов'язаними з необхідністю розробки принципово нової концепції формування високого рівня професійної компетентності педагогів-фахівців в умовах подальшої глобалізації, демократизації та гуманізації освіти. У свій час (кінець 80-х і початок 90-х років ХХ ст.) подібне протиріччя було властиве і освітній системі Франції.

Зростання актуальності проблеми і важливість її розробки для сучасної вітчизняної педагогіки зумовили вибір теми дисертаційного дослідження: **“Реформування професійної підготовки майбутніх учителів середніх навчальних закладів Франції”**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертації є складовою комплексної теми „Підготовка майбутнього вчителя до творчої професійної діяльності” (№ 1-96) Криворізького державного педагогічного університету, затвердженої на конкурсній основі Міністерством освіти і науки України (протокол № 5, від 14.06.2003 р.). Тема дисертаційного дослідження схвалена Радою з координації наукових досліджень в галузі педагогіки і психології АПН України (протокол № 4 від 28 квітня 2004 р.).

Об'єктом дослідження є професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів середніх навчальних закладів Франції.

Предмет дослідження – система, зміст і основні напрями професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів середніх навчальних закладів Франції в період реформування (90-ті роки ХХ ст. і початок ХХІ ст.).

Хронологічні межі дослідження – 90-ті роки ХХ і початок ХХІ ст. Вибір історичного періоду мотивується тим, що саме у 90-ті роки минулого століття почалось динамічне реформування системи вищої педагогічної освіти Франції. Вибір верхньої межі дослідження зумовлений необхідністю проаналізувати певні результати процесу удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів коледжів і ліцеїв.

Мета дослідження – проаналізувати і визначити систему, зміст та основні напрями професійної підготовки майбутніх учителів середніх навчальних закладів Франції в умовах її реформування (кінець ХХ – початок ХХІ ст.), виділити можливі шляхи використання позитивного досвіду реформування французької освіти для модернізації педагогічної освіти України.

Відповідно до об'єкта, предмета і мети нами визначено основні завдання дослідження:

- здійснити історико-педагогічний аналіз французьких і міжнародних офіційних документів, а також вітчизняних і зарубіжних літературних джерел щодо проблеми реформування педагогічної освіти Франції;

- проаналізувати стан підготовки майбутніх учителів французьких середніх навчальних закладів, виявити головні проблеми та протиріччя її розвитку;

- з'ясувати та розкрити зміст, форми і особливості організації професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів в умовах оновлення педагогічної освіти Франції;

- виявити і обґрунтувати сутність науково-дослідницької роботи як засобу професіоналізації педагогічної діяльності майбутніх учителів у педагогічній освіті Франції;

- вивчити ідеї професійної підготовки майбутніх учителів у Франції і визначити шляхи використання прогресивних ідей французької педагогічної освіти.

Для розв'язання поставлених завдань використано комплекс методів дослідження: історико-логічний та теоретичний аналіз зарубіжної та вітчизняної науково-педагогічної літератури, законодавчих актів України та Франції, навчально-виховних планів і програм французьких вищих педагогічних закладів, матеріалів конференцій, семінарів для визначення основних положень, які складають науково-теоретичну базу дослідження; порівняння та зіставлення різних поглядів на досліджувану проблему;

вивчення, узагальнення й систематизація даних у поєднанні з теоретичним аналізом з метою виявлення організаційно-педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх учителів; порівняння системи і змісту професійної підготовки майбутніх учителів ліцеїв і колегів Франції для визначення шляхів оптимізації вищої педагогічної освіти України.

Методологічною основою дослідження є теорія наукового пізнання, положення про діалектичний взаємозв'язок і взаємозумовленість явищ, необхідність їх висвітлення у конкретно-історичних обставинах, про сутність та соціальну зумовленість педагогічної освіти; розуміння значущості підготовки компетентного вчителя у забезпеченні належного рівня середньої освіти; психолого-педагогічні тенденції створення нової системи освіти в Україні; концептуальні положення Державної національної програми „Освіта” (Україна XXI століття).

Теоретичну основу дисертації становлять дослідження вітчизняних і європейських науковців з порівняльної педагогіки (Л.Ваховський, Б.Вульфсон, О.Глузман, В.Корсак, В.Курило, Л.Пуховська, А.Сбруева, О.Сухомлинська), історії та теорії вищої педагогічної освіти (А.Алексюк, М.Євтух, О.Глузман, В.Луговий, В.Сагарда, С.Скидан), теорії психолого-педагогічної підготовки вчителів (А.Абдулліна, Л.Кондрашова, Н.Ничкало, В.Семиченко, С.Харченко та ін.), професіоналізації педагогічної освіти (М.Альте, Т.Аткінсон, Е.Ботьє, Р.Бурдонкль, Х.Кодрон, М.Монтані, Ф.Перрену), педагогічної діяльності вчителя (П.Блонський, С.Максименко, В.Моргун, М.Рубінштейн), професіоналізму вчителя та педагогічної творчості (І.Зязюн, В.Кан-Калік, Т.Поташник, Г.Сагач, С.Сисоева, Л.Хаткова), розвитку європейської освіти (Р.Гаглярді, Х.Джимено, П.Дурнінг, Ф.Комб, К.Росс, Дж.Постер), функціонування і планування французької освітньої системи (Е.Демолен, О.Жіскар-д'Естен, М.Крозьє, Г.Мьяларе, А.Селерье), теоретичних засад і організаційно-педагогічних умов професійної підготовки майбутніх учителів у Франції (М.Альте, Ж. де Ландшир, Ф.Мерье, А. де Перетті, Ф.Перрену); дисертаційні дослідження з сучасних освітніх проблем Франції (О.Алексеева, О.Бажановська, О.Бочарова, В.Вдовенко, Л.Зязюн, Н.Лавриченко, Т.Харченко).

Джерельною базою дослідження виступили: фонди Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського, наукової бібліотеки Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова, Національної парламентської бібліотеки України, Київського центру інформації та документації Ради Європи, Французького культурного центру у м.Києві, організації „Alliance Française” у м.Дніпропетровську, Російської державної бібліотеки, Всеросійської державної бібліотеки

зарубіжної літератури ім.М.І.Рудоміно, Національної бібліотеки Франції, державні документи України й Франції з питань освіти, праці вітчизняних та європейських науковців з дидактичних проблем професійно-педагогічної підготовки вчителів, законодавчі документи щодо реформування освітньої системи і зокрема педагогічної освіти Франції, матеріали Ради Європи, конференцій ЮНЕСКО з питань вищої та середньої освіти, матеріали Європейської Асоціації Вчителів, програми і плани французьких вищих педагогічних закладів, довідкова література, інформаційні збірники. Використано матеріали періодичних видань „Європа”, „Вестник высшей школы”, „Вища освіта України”, „Джерело”, „Информатика и образование”, „Народное образование”, „Освіта України”, „Педагогика”, „Педагогіка та психологія”, „Педагогіка толерантності”, „Перспективы: вопросы образования”, „Профессиональное образование”, „Рідна школа”, „Советская педагогика”, „Чужая азбука”, „Alma mater”, „Cahiers français”, „Cahiers pédagogiques”, „Educateur”, „Education et formation”, „Le monde”, „Le monde de l'éducation”, „Prospects”, „Revue française de pédagogie”, матеріали комп'ютерної мережі Інтернет.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що *вперше* на основі вивчення чисельних джерел зроблено комплексне дослідження основних чинників і результатів реформування педагогічної освіти Франції у 90-ті роки ХХ ст. і на початку ХХІ ст.; *дістав подальшого розвитку* аналіз теоретичних та суспільних засад модернізації професійної підготовки майбутніх учителів середніх навчальних закладів; *удосконалено* знання про сутність і особливості системи підготовки учительських кадрів у Франції, головні тенденції її розвитку; запропонована можливість впровадження позитивного французького досвіду в процесі реформування вищої педагогічної освіти України.

Теоретичне значення роботи. Проаналізовано основні напрями розвитку та вдосконалення професійно-педагогічної підготовки вчителів у Франції у 90-ті роки ХХ і на початку ХХІ ст., висвітлено її особливості, окреслено шляхи набуття педагогічної освіти, визначено можливості збереження надбань національної освітньої системи в процесі інтеграції у європейський освітній простір.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що матеріали дисертації та висновки можуть використовуватись для порівняльного аналізу проблем розвитку та прогнозування вищої освіти України у контексті Європейської інтеграції. Вивчення досвіду французької вищої школи дозволяє обирати найбільш можливий, оптимальний варіант реформування вітчизняної педагогічної освіти з метою її адаптації до потреб сучасного суспільства та інтеграції у Європейський освітній простір.

Розроблено навчально-методичний посібник “Педагогічна освіта Франції: Формування професійної компетентності майбутніх учителів” на основі французьких прогресивних здобутків і досвіду щодо удосконалення педагогічної освіти України. Одержані результати можуть знайти застосування у вищих навчальних закладах педагогічного профілю при розробці і викладанні курсів „Історія педагогіки”, „Порівняльна педагогіка” та спецкурсів за даними напрямками, організації педагогічного стажування, складанні програм залучення майбутніх учителів до науково-дослідницької діяльності, корегуванні планів підготовки висококваліфікованих педагогічних кадрів.

Апробація результатів дослідження. Результати виконаної роботи обговорювались на Міжнародних науково-практичних конференціях „Інтеграція педагогічної науки і практики як домінуючий фактор розвитку освіти XXI століття: методологія, теорія, технологія” (Мінськ, 2003), „Мова і культура” (Київ, 2002), „Пріоритетні напрями розвитку вищої освіти” (Одеса, 2004), „Динаміка наукових досліджень” (Дніпропетровськ, 2005), „Науковий потенціал світу ‘2005’” (Дніпропетровськ, 2005), „Сучасні тенденції розвитку освіти в Україні та за кордоном” (Горлівка, 2006); Всеукраїнських науково-практичних конференціях „Професіоналізм педагога” (Ялта, 2003, 2004), „Підготовка вчителя в сучасних умовах” (Слов’янськ, 2003); на засіданнях кафедри педагогіки Криворізького державного педагогічного університету; висвітлювались у наукових публікаціях.

Публікації. Результати дисертаційного дослідження опубліковано в п’ятнадцяти наукових і науково-методичних працях, з них сім – у фахових виданнях, затверджених ВАК України.

Структура і обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків на 5 сторінках. У роботі наведено 12 таблиць, 3 схеми, які містяться на 20 сторінках. Список використаних джерел включає 313 найменувань, з них 175 – іноземними мовами. Загальний обсяг дисертації – 243 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми, визначено об’єкт, предмет, сформульовано мету і завдання, визначено джерела і методологічні основи дослідження. Викладено наукову новизну, теоретичне і практичне значення роботи, наведено дані про апробацію результатів дослідження.

У першому розділі „Реформування професійно-педагогічної підготовки вчителів середньої школи Франції наприкінці XX і на початку XXI ст.” висвітлено теоретичні, історичні та соціальні умови реформування педагогічної освіти у Франції, проаналізовано стан проблеми в педагогічній літературі та дослідженнях сучасних науковців, викладено передумови та шляхи удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів середньої школи, визначено історичні традиції педагогічної освіти країни з моменту її зародження, розглянуто ретроспективу підготовки учительських кадрів.

Під професійно-педагогічною підготовкою ми розуміємо систему надання спеціальних знань, умінь та навичок у поєднанні з практичною підготовкою, яка забезпечує успішну педагогічну діяльність.

Аналіз джерел, присвячених розвитку і становленню педагогічної освіти Франції, довів, що перші заклади педагогічної освіти, так звані нормальні школи (відкриті у 1833 р.), виконували функцію підготовки майбутніх учителів досить успішно. Рівень підготовки учителів і вихователів певний історичний період цілком задовольняв потреби суспільства. Ці освітні заклади мали неабияку матеріальну базу і власні традиції, що дозволило їм функціонувати без відчутних змін упродовж майже двох століть. З метою вдосконалення теоретичної підготовки майбутніх викладачів у 1880 р. започатковано Вищі нормальні школи, завданням яких стала професійна підготовка викладачів високої кваліфікації для середньої та вищої освіти.

У ході дослідження встановлено, що у XIX ст. із продовженням терміну обов’язкової освіти, започаткуванням середніх навчальних закладів і скасуванням оплати за навчання виникла потреба у збільшенні кількості викладачів та підвищенні рівня їх професійної компетентності, що стало поштовхом для прогресивних змін в організації педагогічної освіти.

Поступово було реорганізовано заклади педагогічної освіти, але її зміст залишався практично незмінним: в організації професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи віддавалась перевага педагогічним навичкам учителів, у підготовці майбутніх учителів середніх навчальних закладів було акцентовано увагу на надання глибоких знань з навчальних предметів на школу їх професійних умінь. Майбутні учителі початкової школи набували освіту в нормальних школах, викладачі колегів і ліцеїв Франції – академічну освіту в університетах і професійну підготовку в Регіональних педагогічних Центрах.

Середня освіта у Франції, згідно з офіційними документами Міністерства освіти (циркуляром від 2 листопада 1990 р. та декретом № 85-924 від 30 серпня 1985 р., доповненим 15 листопада 1990 р.), надається

у колежах і ліцеях. Колеж є навчальним закладом першого циклу середньої освіти, навчання в ньому триває чотири роки по закінченні початкової школи. Ліцей – середній навчальний заклад із трирічним терміном навчання, до якого вступають випускники колежів. У Франції існують три типи ліцеїв: загальні, технологічні і професійні.

Дослідження підтвердило, що у 80-ті роки минулого століття стрімкий прогрес науки і техніки, суттєві соціально-економічні і політичні перетворення, а також динамічні процеси інтеграції Європи змусили європейські країни, зокрема Францію, реформувати освіту. Потреба в перебудові системи педагогічної освіти в країні виникла під впливом зовнішніх факторів розвитку міжнародного та європейського суспільства, прагнення подальшої демократизації, гуманізації та інтернаціоналізації школи, а також відповідно до внутрішніх потреб удосконалення професійної підготовки учителів середніх навчальних закладів.

У роботі визначено, що теоретичними засадами реформування стали наукові дослідження відомих педагогів Ж.Віаля, М.Дебесса, Л.Леграна, Г.Мьяларе; філософські праці французьких педагогів-філософів, засновників прогресивних педагогічних рухів Е.Дюркгейма, Ж.Фурньє, Л.Кро та ін.; роботи видатних французьких науковців та державних діячів Ж.Мажо, Р.Абі, Р.Галя, Д.Банселя, А. де Перетті та ін. В їх дослідженнях вперше було визначено співвідношення академічної освіти та професійної підготовки; виокремлено складові педагогічної підготовки; доведено обов'язкове вивчення методики викладання навчальних дисциплін; окреслено базові принципи, етапи і напрями педагогічної освіти. З урахуванням філософського, психолого-педагогічного, культурного, соціологічного та дослідницького напрямів педагогічної освіти було розроблено нову концепцію професійної підготовки майбутніх учителів, яка стала підґрунтям реформування системи педагогічної освіти Франції.

Чисельні дослідження науковців свідчать, що на формування вимог до вчителя сучасної французької школи вплинули історичні, соціокультурні та політичні фактори. В умовах занепаду гуманітарних дисциплін, значного погіршення рівня масової освіти, зростання показників безграмотності учнів середньої школи підвищились вимоги до вчителя як суб'єкта природного розвитку дитини в процесі її соціалізації.

Починаючи з 1982 р. у Франції функціонують “Зони підвищеної педагогічної підтримки”, які охопили навчальні заклади з “проблемними” учнівськими колективами. Міністерство національної освіти розробило комплекс заходів щодо подолання безграмотності та неуспішності. Впровадження їх в дію мало потребу у спеціалізованій підготовці майбутніх учителів до роботи з “важкими” дітьми.

Подальший процес демократизації школи сприяв утворенню багатокультурного і різноманітного учнівського середовища, що, звісно, зумовило вибір якісно нових орієнтирів у навчанні. У педагогічну науку увійшли такі поняття, як “багатокультурна освіта”, “гетерогенність” учнівського колективу; термін “інтернаціональне виховання” набув нової значущості. В останні два десятиріччя минулого століття питання модернізації педагогічної освіти європейських країн набуло гострої актуальності.

Дослідження дозволило констатувати, що вдосконалення професійної підготовки учителів європейські науковці зазвичай пов'язують із терміном “професіоналізація”. У роботі проаналізовано проблему професіоналізації у працях Х.Кодрона, М.Монтані, Х.К.Тедеско та ін. Дослідження французьких науковців М.Альте, Е.Ботье, Р.Бурдонкля, Б.Шарло розкривають питання формування професіоналізму вчителя і вдосконалення його педагогічної діяльності.

Аналіз теоретичних праць щодо шляхів професіоналізації дозволив визначити, що французькі педагоги-дослідники вважають основним засобом професіоналізації педагогічної діяльності формування професійної компетентності майбутніх учителів, а професійну компетентність визначають як *сукупність набутих професійних умінь, навичок, підтверджених практикою, і передбачуваних педагогічних дій, яка дозволяє вчителю ефективно здійснювати професійну діяльність*. Отже, головним напрямом реформування педагогічної освіти, гаслом якої було оголошено професіоналізацію педагогічної діяльності, стало *формування високого рівня професійної компетентності майбутніх учителів*.

У 1989 р. із прийняттям „Закону про орієнтацію” було відкрито спеціалізовані заклади педагогічної освіти – Університетські інститути підготовки вчителів (УІПВ), навчальні плани і програми яких було розроблено відповідно до нової концепції педагогічної освіти. Ці установи об'єднали професійну підготовку майбутніх учителів початкової і середньої школи. Шляхом аналізу урядових документів щодо реорганізації педагогічної освіти, навчальних планів і програм новостворених вищих педагогічних установ доведено, що завдання реформування було реалізовано із наданням загальної університетської освіти і професійної підготовки в УІПВ, спрямуванням педагогічного стажування на підготовку до практичної діяльності і створенням організаційно-педагогічних умов залучення майбутніх учителів до науково-дослідницької діяльності.

Дослідженням визначено, що головним підсумком модернізації педагогічної освіти майбутніх учителів ліцеїв та колежів Франції стало її *спрямування на підготовку до практичної діяльності*, що забезпечується

вдалим поєднанням академічної підготовки з педагогічною, опорою на загальнонаукову підготовку, обов'язковим педагогічним стажуванням у школі, організацією неперервної педагогічної освіти.

Таким чином, поступова модернізація педагогічної освіти у Франції, яка здійснювалася не лише на рівні структури, але змісту і напрямів професійної підготовки майбутніх учителів середньої школи, була спрямована на *формування високого рівня професійної компетентності майбутніх учителів, на забезпечення подальшого вдосконалення їх діяльності.*

У другому розділі „**Система і зміст професійної підготовки майбутніх учителів середніх навчальних закладів Франції**” досліджується система педагогічної освіти країни; розкрито основні напрями підготовки, складові професійної компетентності майбутніх учителів, кваліфікаційні рівні та порядок їх набуття; показано розвиток професійних умінь в процесі педагогічного стажування. Схарактеризовано сучасну освітню систему країни, надано кількісну та якісну характеристику викладацького складу державних середніх навчальних закладів Франції; визначено умови призначення фахівців на посади викладачів коледжів і ліцеїв; вивчено вимоги до вчителів середньої школи.

У розділі надано характеристику вищих педагогічних навчальних закладів, розкрито зміст і напрями професійної підготовки учителів, визначено етапи набуття педагогічної освіти. Встановлено, що підготовка майбутніх учителів коледжів і ліцеїв здійснюється поетапно, причому кожен з етапів має за мету поступово залучати студентів до практичної діяльності.

Допрофесійний профорієнтаційний етап підготовки дозволяє визначитись із вибором майбутньої професії. Загальнонауковий етап університетської освіти спрямований на надання знань з гуманітарних дисциплін та формування загальної культури. Третій етап суто професійної освіти полягає у професійній підготовці до педагогічної діяльності в освітній установі.

Дослідження засвідчило, що професійна підготовка майбутніх учителів коледжів і ліцеїв в Університетських інститутах підготовки вчителів включає: теоретичну підготовку до іспиту на отримання Сертифікату професійної придатності, тривале педагогічне стажування, державні іспити на підтвердження професійної кваліфікації.

Підкреслено, що головною відмінністю французької моделі підготовки майбутніх учителів у Франції є існування конкурсних іспитів на отримання посади викладача середньої освіти. Такий конкурсний відбір має місце після першого року навчання в УІПВ, тому завданням інститутів

є підготовка до конкурсних наборів на посади викладачів початкової школи, коледжу та ліцею. Успішна здача іспитів дозволяє студентам перейти на другий курс УІПВ і отримати звання стажера. Другий рік навчання в УІПВ готує до іспитів на підтвердження професійної кваліфікації. Визнання відповідності підготовки майбутніх учителів їх професійним обов'язкам надають викладачі УІПВ, подальше підтвердження компетентності студента залежить від рішення академічного журі. Члени журі оцінюють кваліфікацію майбутнього викладача шляхом перевірки наступних компетенцій: засвоєння освітніх модулів (теоретичний іспит), успішного педагогічного стажування, здатності застосовувати професійні уміння в практичній діяльності. Завдяки конкурсним випробуванням регулюється ринок праці робітників народної освіти, здійснюється належний вибір гідних претендентів на посади викладачів середньої школи, забезпечується професійний ріст фахівців та підтримується їх самовдосконалення.

Вагомим компонентом професійної підготовки майбутніх учителів є ознайомлення з передовими педагогічними технологіями та особливостями їх використання в практиці. У французькій педагогічній освіті студентам надається вільний доступ до вивчення передових методів навчання, педагогічної документації та інформаційно-комунікативних технологій, що забезпечує належну підготовку спеціалістів, готових плідно працювати в умовах швидкозмінного сучасного суспільства.

За статистичними даними, з 1991 по 1997 рр. кількісні показники студентів УІПВ зросли в цілому на 49%. Наприклад, показники УІПВ Парижу, Ліможу та Монпельє за 6 років існування сягнули до 141%, 94% та 86%. За 10 років від початку реформування визначено спеціалізацію УІПВ: УІПВ Екс-Марселя, наприклад, готує майбутніх учителів з економічних та соціальних наук, УІПВ Кретеля надає підготовку високого рівня майбутнім викладачам коледжів і ліцеїв. Значно підвищився рівень підготовки до іспитів на отримання Сертифікату професійної придатності.

Результати дослідної роботи дозволили стверджувати, що завдяки впровадженню нової концепції професійної педагогічної освіти значно зріс загальний рівень підготовки майбутніх учителів ліцеїв та коледжів. За роки реформування майже втричі збільшилась кількість претендентів на посади учителів державних освітніх установ, що позитивно вплинуло на рівень їх професійної компетентності. Підвищився також рівень загальнонаукової підготовки майбутніх учителів.

У третьому розділі „**Формування науково-дослідницької компетенції майбутніх учителів**” висвітлено і проаналізовано місце і роль науково-дослідницької діяльності у професійній підготовці вчителів

та розкрито організаційно-педагогічні умови залучення майбутніх фахівців до наукового пошуку. Науково-дослідницьку компетенцію майбутніх учителів визначено як *сукупність умінь володіння методами наукового пізнання, методологією пошуку, аналізу педагогічної діяльності та прогнозування результатів дослідницького процесу.*

Надано стислу ретроспективу становлення й розвитку вищої освіти Франції, схарактеризовано розвиток наукових досліджень, викреслено особливості залучення до пошукової роботи студентів у системі вищої освіти країни. Доведено, що залучення майбутніх учителів до наукового пошуку є однією з найважливіших умов удосконалення діяльності вчителя та підвищення ефективності навчання. Науково-дослідницька робота у сучасних умовах стала засобом засвоєння набутих знань, аналізу власної педагогічної діяльності і самовдосконалення майбутніх фахівців.

З'ясовано, що підготовку майбутніх учителів середньої школи до прикладних досліджень у галузі педагогічних наук здійснюють у Франції УІПВ. У перший рік навчання в програму введено елементи наукового пошуку, на другому курсі студенти оволодівають методологією наукового пошуку на більш високому рівні. Протягом стажування, а саме, третього етапу, коли студенти мають повне навантаження і є цілком відповідальними за підготовку та проведення уроків, вони можуть використовувати набуті навички наукових досліджень. Результати педагогічного стажування відображають пошукову спрямованість практики, а саме аналіз спостережень, відкритих занять колег, власних уроків, пропозиції стосовно організації уроків з предмету і т.п.

Визначено способи залучення студентів до проведення досліджень, властиві французькій педагогічній освіті: зорієнтованість на концепцію „осмисленої практики” (запропоновану Г.Мьяларе і М.Дебесом, розроблену М.Альте), тобто залучення студентів до наукового пошуку засобами аналізу педагогічної діяльності; спрямованість педагогічного стажування на досягнення конкретних результатів вивчення навчального процесу; застосування мікро-освіти та медіа-освіти; використання у власних дослідженнях результатів попередніх наукових робіт та експериментальних даних завдяки розвиненій комп'ютерній мережі; вільний доступ до методичної та педагогічної документації, що забезпечується діяльністю Центрів педагогічної документації та бібліотеки Національного інституту педагогічних досліджень; формування в студентів навиків колективного пошуку, що сприяє підвищенню ефективності дослідницької діяльності майбутніх учителів.

Формами залучення студентів до педагогічних досліджень є наступні: впровадження курсу „Методологія наукового пошуку”;

організація педагогічного стажування, спрямованого на формування навиків аналізу педагогічної діяльності; проведення семінарів, зустрічей, колоквиумів, дискусій з проблем організації навчального процесу; складання звіту про педагогічне стажування з визначенням результатів аналізу діяльності колег, відкритого заняття вчителя-предметника, розробкою власного відкритого уроку, пропозиціями щодо вдосконалення педагогічної практики та підвищення ефективності навчального процесу.

У ході дослідження виявлено, що з реформуванням професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів середніх навчальних закладів Франції наукові дослідження стали виміром професійної компетентності викладачів. Це, відповідно, уможливило формування готовності майбутніх фахівців вести пошукову роботу не тільки в стінах вищих педагогічних установ, але й у педагогічній діяльності, а також забезпечило подальше самовдосконалення викладачів середньої школи.

Проведене дослідження дає підстави для таких **висновків**:

1. У дисертації наведено теоретичне узагальнення та практичне розв'язання наукової проблеми формування професійної компетентності майбутніх учителів середніх навчальних закладів у системі вищої педагогічної освіти Франції в період її реформування у 90-ті роки ХХ та на початку ХХІ ст. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю створення моделі підготовки вчителя-професіонала в контексті подальшої демократизації, гуманізації та глобалізації освіти.

2. Історико-педагогічний аналіз французьких і міжнародних офіційних документів, вітчизняних і зарубіжних літературних джерел щодо проблеми реформування педагогічної освіти Франції дозволяє стверджувати, що в умовах поступового реформування систем вищої та середньої освіти Франції протягом минулого століття визначився і набув конкретного характеру основний напрям педагогічної освіти: *підготовка вчителя-професіонала, компетентного спеціаліста, здатного діяти у будь-яких умовах навчального середовища, в процесі постійних змін навчальних планів і програм; учителя, який обирає найкращі методики викладання і постійно самовдосконалюється.*

3. Визначено, що реформування педагогічної освіти країни у 90-ті роки ХХ ст. та на початку ХХІ ст. було зумовлено внутрішніми та зовнішніми чинниками. Внутрішніми чинниками її оновлення стала невідповідність змісту і напрямів педагогічної освіти об'єктивним потребам швидкозмінного сучасного суспільства; поступове реформування усіх ланок освітньої системи, розпочате у 60-80-ті роки ХХ століття; збільшення терміну обов'язкової освіти, створення нових навчальних закладів; удосконалення змісту освіти; скасування традиційної

централізованої системи управління діяльністю освітніх закладів; курс на професійну спрямованість середньої освіти. Зовнішніми чинниками удосконалення педагогічної освіти у Франції стали такі: створення єдиного європейського освітнього простору; прискорений розвиток наук і технологій та потреби пристосування знань до мінливого учнівського середовища; впровадження «європейського виміру в освіті» та виховання нової генерації учителів–європейців. Сукупність внутрішніх та зовнішніх вимог до вчителів сучасної середньої школи з боку французького суспільства та європейської спільноти, зумовила нову концепцію педагогічної освіти – *формування у майбутніх учителів середніх навчальних закладів більш високого рівня професійної компетентності*.

4. Доведено, що задачі реформування було вирішено із забезпеченням професійної підготовки майбутніх учителів до ефективної практичної діяльності в Університетських інститутах підготовки вчителів (УІПВ), навчання у яких поєднує набуті теоретичні знання з педагогічною практикою, введенням у плани підготовки курсів з найактуальніших проблем шкільної освіти, досконалим вивченням і аналізом шкільної системи та особливостей її функціонування, розвитком науково-дослідницьких умінь студентів.

Виявлено, що основними тенденціями розвитку професійної підготовки майбутніх учителів середніх навчальних закладів Франції у 90-ті р. ХХ і на початку ХХІ ст. стали: приведення навчальних планів і програм, матеріалів іспитів на набуття сертифікатів професійної придатності у максимальну відповідність до потреб суспільства, з урахуванням подальшої гуманізації, демократизації та інтернаціоналізації середньої школи; ретельне вивчення учнівського середовища шляхом співпраці із шкільними установами, учнівськими колективами, батьківськими радами; забезпечення професійного росту і удосконалення педагогічної діяльності учителів засобами формування науково-дослідницької компетентності і організації неперервної педагогічної освіти.

5. З'ясовано, що професійна підготовка майбутніх учителів в УІПВ зорієнтована на підготовку до конкурсного відбору на посаду викладача державного навчального закладу. Набір студентів в УІПВ здійснюється залежно від попиту на викладачів окремої спеціальності в даному регіоні. Принциповою особливістю педагогічної освіти Франції є проведення конкурсного відбору на отримання Сертифікату професійної придатності викладача середньої школи після першого року навчання в УІПВ.

6. Складовими професійної компетентності майбутніх викладачів середніх навчальних закладів Франції, формування яких є метою професійної підготовки в системі вищої педагогічної освіти, виступили

наступні: фундаментальні знання дисципліни, володіння методикою її викладання, знання інноваційних технологій навчання, науково-дослідницька компетенція, інформаційно-комп'ютерна компетенція, навички аналізу, відбору та вмілого використання отриманої інформації, соціологічна компетенція, уміння організувати заняття, планувати та керувати роботою в класі, володіння методами контролю та перевірки виконання навчальних завдань.

7. Аналіз статистичних даних довів, що з відкриттям нових навчальних установ та завдяки їх діяльності підвищились кількісна і якісна характеристики викладацького персоналу, значно виріс рівень професійної компетентності учителів колегів і ліцеїв. Постійно проводиться моніторинг попиту на викладачів державного освітнього сектору на ринку праці.

8. Дослідження дозволило простежити особливості формування у майбутніх учителів середньої школи Франції науково-дослідницьких умінь і підтвердило доцільність впровадження у їх професійну підготовку концепції „осмисленої практики”. Вивчення досвіду французької педагогічної освіти доводить, що сутністю формування готовності студентів до наукового пошуку є підготовка творчо мислячого вчителя, озброєного кращими моделями вчителювання, готового до пошукової роботи і самовдосконалення. Шляхами формування науково-дослідницької компетентності майбутніх учителів є наступні: надання знань з філософії як методології наукового пізнання, психології, педагогіки, історії освіти, соціології і методології наукового педагогічного пошуку; забезпечення можливості вивчати кращі моделі педагогічної діяльності; формування навиків аналізувати, узагальнювати і порівнювати педагогічні моделі.

9. На основі французьких прогресивних ідей і досвіду щодо вдосконалення вищої педагогічної освіти Франції розроблено навчально-методичний посібник „Педагогічна освіта Франції: Формування професійної компетентності майбутніх учителів”, призначений для викладачів та студентів вищих педагогічних закладів. Його матеріали можуть бути використані для порівняльного аналізу проблем розвитку та прогнозування вищої освіти України в контексті Європейської інтеграції. Висновки автора щодо перспектив розвитку вищої педагогічної освіти можуть знайти застосування при розробці спецкурсів, організації педагогічного стажування, складанні програм залучення майбутніх учителів до науково-дослідницької діяльності, корегуванні планів підготовки висококваліфікованих педагогічних кадрів тощо.

10. З метою використання досвіду сучасної педагогічної освіти Франції вважаємо можливим визначити наступні напрями удосконалення вітчизняної педагогічної освіти: ввести до навчальних планів вищих

педагогічних установ дисципліни, міцно пов'язані з організацією шкільного навчання і діяльністю навчальних закладів, а також предмети, спрямовані на забезпечення майбутніх учителів знаннями щодо інформаційного, документального та методичного забезпечення; розглянути можливості організації при вищих педагогічних установах Центрів педагогічної документації, відкритих для використання майбутніми і працюючими вчителями; залучати студентів до наукового пошуку засобами аналізу педагогічної діяльності; взяти на озброєння досвід організації навчання у „зонах підвищеної педагогічної підтримки”.

Дисертація не вичерпує всіх аспектів досліджуваної проблеми. До перспективних напрямів дослідження вважаємо доцільним віднести підготовку майбутніх вчителів до роботи у зонах підвищеної педагогічної підтримки, реформування університетської освіти Франції у контексті європейської інтеграції, порівняльний аналіз сучасних французької та української систем професійної підготовки вчителів тощо.

Основні положення дисертаційного дослідження знайшли відображення в таких публікаціях автора:

1. **Романенко О.В.** Педагогічна освіта Франції: Формування професійної компетентності майбутніх учителів: Навч. посіб. – Дніпропетровськ.: Вид-во Пороги, 2006. – 130 с.
2. **Романенко О.В.** Актуальні проблеми вдосконалення вищої педагогічної освіти Франції // Педагогічні науки: Зб. наук. пр. – Вип. 33. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2003. – С.51 – 55.
3. **Романенко О.В.** Формування вимог до вчителя сучасної середньої школи Франції // Соціалізація особистості: Зб. наук. пр. / За заг. ред. проф. А.Й. Капської. Том ХІХ. – К.: Логос. 2003. – С.94 – 102.
4. **Романенко О.В.** Професіоналізація педагогічної діяльності вчителя середньої школи Франції // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер. Педагогіка і психологія: Зб. статей. – Вип. 5. – К.: Пед. преса, 2003. – С. 236 – 240.
5. **Романенко О.В.** Професійна підготовка майбутніх вчителів у Франції // Гуманізація навчально-виховного процесу: Зб. наук. пр. / За загальною редакцією проф. В.І.Сипченка. – Слов'янськ: Видавн. центр СДПУ, 2003. – С.209 – 214.
6. **Романенко О.В.** Підготовка вчителя-дослідника у контексті неперервної педагогічної освіти Франції // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2003. – Вип. 3-4. – С.267 – 273.

7. **Романенко О.В.** Особливості застосування інноваційних технологій у неперервній педагогічній освіті Франції // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2004. – Вип. 1. – С.150 – 155.

8. **Романенко О.В.** Формування готовності до науково-дослідницької діяльності у майбутніх вчителів середньої школи Франції // Педагогічний процес: теорія і практика: Зб. наук. пр. – Київ: Видавництво ПП „ЕКМО”, 2004. – Вип. 1. – С.88 – 98.

9. **Романенко О.В.** Середня школа Франції: актуальні проблеми гуманізації навчання // Мова і культура. – Київ, 2002. – Вип. 5. – Том V. – С.232 – 238.

10. **Романенко О.В.** Формування професійної компетентності викладача сучасного вищого навчального закладу у контексті загальноєвропейської інтеграції // Актуальні проблеми педагогіки: методологія, теорія і практика: Зб. наук. пр. – Вип. 3. – Ч. 2. – Горлівка: Видавництво ГДПШМ, 2006. – С.224 – 231.

11. **Романенко О.В.** Інтеграція педагогічної науки і практики в підготовці учителя-исследователя // Інтеграція педагогічної науки і практики як доминирующий фактор розвитку образования XXI века: методология, теория, технология: Материалы Междунар. научн.-практ. конф., 28-29 ноября 2003 г., Минск / Отв. ред. И.И.Цыркун, З.С.Курбыко. – Мн.: БГПУ, 2003. – С.57 – 60.

12. **Романенко О.В.** Французька вища школа: проблеми інтеграції до європейського освітнього простору // Професіоналізм педагога (Проективна педагогіка: питання теорії і практики): Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. 21-23 вересня 2004 р., м.Ялта. – Ч.1 – Ялта: РВВ КДГІ, 2004. – С.45 – 49.

13. **Романенко О.В.** Пріоритетні напрями розвитку вищої педагогічної освіти Франції // К.Д.Ушинський і сучасність: пріоритетні напрямки розвитку професійної освіти: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. 21-22 жовтня 2004 р. – Одеса, 2004. – С. 111 – 117.

14. **Романенко О.В.** Проблеми підготовки майбутніх учителів в умовах створення єдиного освітнього простору // Динаміка наукових досліджень – 2005: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. – Том 35. Проблеми підготовки фахівців. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2005. – С.14 – 18.

15. **Романенко О.В.** Вибір сучасних методик викладання французької мови як другої іноземної // Науковий потенціал світу – 2005: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. – Том 13. Педагогіка. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2005. – С. 88 – 90.

Романенко О.В. Реформування професійної підготовки майбутніх учителів середніх навчальних закладів Франції. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти. – Луганський національний педагогічний університет імені Тараса Шевченка. – Луганськ, 2007.

У дисертації досліджуються процес і результати реформування системи професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів середньої школи Франції у 90-ті роки ХХ ст. і на початку ХХІ ст. Основною метою модернізації педагогічної освіти країни під впливом численних внутрішніх та зовнішніх чинників стало удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів шляхом формування їх професійної компетентності в системі вищої педагогічної освіти. Здійснено ретроспективний аналіз історичного розвитку освітньої системи Франції, визначено сутність поняття «професійна компетентність». Доведено, що формування професійної компетентності здійснюється шляхом надання теоретичних знань та професійних умінь, обов'язкового тривалого педагогічного стажування і формування готовності майбутніх учителів вести наукові дослідження. Розкрито зміст, форми і напрями професійної підготовки майбутніх учителів. На основі поглибленого аналізу системи підготовки учительських кадрів у Франції обґрунтовано конструктивні риси французької педагогічної освіти з метою їх можливого використання в процесі реформування системи підготовки вчителів в Україні.

Ключові слова: реформування, педагогічна освіта Франції, професійна компетентність, науково-дослідницька діяльність.

Романенко О.В. Реформирование профессиональной подготовки будущих учителей средних учебных заведений Франции. – Рукопись.

Диссертация на соискание учёной степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Луганский национальный педагогический университет имени Тараса Шевченко. – Луганск, 2007.

В диссертации на основе анализа научных исследований, законодательных документов развития французской образовательной системы, материалов периодической прессы, учебных планов и программ высших учебных заведений педагогического профиля исследуется процесс и результаты реформирования системы профессионально-педагогической подготовки будущих учителей средней школы Франции в 90-х гг. ХХ и в начале ХХІ вв. Отмечено, что основной целью модернизации педагогического образования под влиянием многочисленных внешних и

внутренних факторов стало усовершенствование педагогической подготовки учительских кадров путем формирования высокого уровня профессиональной компетентности будущих учителей в системе высшего педагогического образования.

В исследовании осуществлен ретроспективный анализ исторического развития образовательной системы Франции; изложены точки зрения на роль и обязанности учителя в современном школьном образовании; отмечены факторы, влияющие на формирование требований к учителям учебных заведений; раскрыты тенденции подготовки учителей в соответствии с потребностями общества; освещены исторические традиции подготовки учителей. Прослежен генезис представлений французских и европейских ученых о путях совершенствования педагогической деятельности учителей средней школы.

Раскрыта сущность понятия «профессиональная компетентность», теоретически обоснованы содержание, формы и основные направления профессиональной подготовки будущих учителей средней школы. В результате глубокого анализа системы педагогического образования Франции доказано, что структурными ее элементами являются: общеуниверситетская теоретическая подготовка, профессиональное образование в специальных высших педагогических учебных заведениях – Университетских институтах подготовки учителей, имеющее целью подготовить студентов к сдаче государственного экзамена на получение звания учителя средней школы; обязательная педагогическая практика. Выделены особенности педагогического образования учителей в современной Франции, раскрыты его этапы; рассмотрена и проанализирована система отбора преподавательского состава государственных средних учебных заведений. Доказано, что существующий во Франции конкурентный отбор кандидатов на должность учителей средних учебных заведений обеспечивает высокую степень профессиональной компетентности будущих учителей.

Выявлены структурные составляющие профессиональной компетентности учителей средних учебных заведений во Франции: знания дисциплины с учетом современных подходов к ее изучению, владение методикой преподавания, знания инновационных технологий обучения и готовность их использовать в педагогической деятельности, научно-исследовательская компетенция, информационно-компьютерная компетенция, навыки анализа, отбора и умелого использования полученной информации, социологическая компетенция, умения организовать занятие и руководить работой в классе, методы контроля и проверки заданий. Отмечены организационно-педагогические условия и

формы вовлечения будущих учителей в научно-исследовательскую деятельность.

Выявлены конструктивные моменты подготовки будущих учителей с целью их возможного использования в процессе реформирования педагогического образования на Украине. Делается вывод о том, что французский опыт с учетом национальных особенностей может быть применен в нашей стране по таким направлениям: введение в учебные планы подготовки будущих учителей дисциплин, связанных с доскональным изучением деятельности школьных учреждений и насущных проблем обучения и воспитания подрастающего поколения, организация Центров методической, технической и информационной помощи учителям, разработка программ работы с «трудными детьми».

Ключевые слова: реформирование, педагогическое образование Франции, профессиональная компетентность, научно-исследовательская деятельность.

Romanenko O.V. The reforming of future secondary school teachers training in France. – Manuscript.

The dissertation for the scientific degree of Candidate of Pedagogical Sciences on speciality 13.00.04 – Theory and Methods of Professional Education. – Lugansk Taras Shevchenko National Pedagogical University. – Lugansk, 2007.

The process of the reforming of secondary school teachers training in France in the 90th of the XXth and the beginning of the XXIst centuries is researched in the thesis. The main goal of modernization of teachers education influenced by numerous interior and exterior reasons was the improvement of future teachers professional training by means of their professional competence formation. The backward analysis of historical development of French educational system is made; the essence of professional competence is determined. It is proved that the major directions of the professional competence formation are mastering of theoretical knowledge and professional skills, obligatory long-term practical training and the formation of readiness of future teachers for conducting scientific research. On the basis of deep analysis of modern future secondary school teachers training in France the constructive features of French teachers education are grounded for the purpose of their possible usage in the reforming of teachers training system in Ukraine.

Key words: reforming, teachers training in France, professional competence, scientific research activity.

Підписано до друку 17.03.2007. Формат 60x84/16. Папір офсетний, гарнітура Times New Roman. Друк ризографічний. Умовн. др. арк. 0,9. Тираж 100 прим. Зам. № 21

Віддруковано СПД Залозний В.В. м.Кривий Ріг, вул. Дімітрова, 11, тел.: 0564/92-10-23